

Ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 19 maart 2021 tussen het Waals Gewest, het Vlaamse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de coördinatie inzake het toezicht en de naleving van de gewestelijke wetgevingen betreffende tewerkstelling

Het voorliggend samenwerkingsakkoord beoogt:

- de versterking van de samenwerking tussen de sociale inspectiediensten van de Gewesten en van de Duitstalige Gemeenschap;
- een correcte toepassing van en een betere inspectie en controle op de naleving van de wetgeving;
- het uitwisselen van informatie;
- het verlenen van wederzijdse ondersteuning in de voorbereiding en de uitvoering van de acties inzake het toezicht en de naleving van de gewestelijke wetgevingen;
- het organiseren van vorming en opleidingen.

Het samenwerkingsakkoord voorziet tevens in een begeleidingscomité dat zal instaan voor de correcte uitvoering ervan. De samenstelling en werkingsmodaliteiten zullen verder in een samenwerkingsprotocol worden bepaald.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Zoals in het Vlaams regeerakkoord 2019 – 2024 onder '3. Justitie' duidelijk is aangegeven, is Vlaanderen een deelstaat met rechten én plichten. Dit houdt niet alleen in dat we een duidelijke, toepasbare en afdwingbare wetgeving verwachten, maar evenzeer een efficiënte en effectieve handhaving.

Binnen het Beleidsdomein Werk en Sociale Economie is de voorbije tien jaar een aanzienlijke professionalisering doorgevoerd van het sociaalrechtelijk handhavingsbeleid. Hierbij is steeds als uitgangspunt genomen dat het handhavingsbeleid geen doel op zich is, maar er in de eerste plaats moet voor zorgen dat de wetgeving wordt nageleefd, dat eventuele inbreuken worden voorkomen, of zonodig worden rechtgezet.

Met het samenwerkingsakkoord van 19 maart 2021 streven we naar een versterking van de samenwerking tussen de Vlaamse Sociale Inspectie en de andere gewestelijke inspectiediensten, met het oog op een betere inspectie en controle op de naleving van de wetgeving.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Fraude beperkt zich niet tot de (gemeenschaps- of gewest)grenzen.

Om de sociale inspectiediensten van de Gewesten en van de Duitstalige Gemeenschap toe te laten fraude op een efficiënte en effectieve manier aan te pakken, moeten deze inspectiediensten onderling informatie kunnen uitwisselen. Daarom voorziet de basisreglementering van iedere inspectiedienst de mogelijkheid tot uitwisseling van informatie.

Voor de Vlaamse Sociale Inspectie is dit voorzien in artikel 9 van het decreet van 30 april 2004 houdende sociaalrechtelijk toezicht. In dit artikel wordt voor deze uitwisseling tevens in de afsluiting van een samenwerkingsakkoord voorzien.

De bevoegdheidsuitbreiding ingevolge de zesde staatshervorming (economische migratie, dienstencheques, RSZ-doelgroepenverminderingen) heeft er toe geleid dat meer samenwerking en derhalve de afsluiting van een samenwerkingsakkoord noodzakelijk is geworden.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Het ontwerp van decreet betreft een instemming met een samenwerkingsakkoord tussen de Gewesten en van de Duitstalige Gemeenschap met het oog op een gestructureerde samenwerking tussen de betrokken inspectiediensten.

C. Totstandkomingsprocedure

Het bijgaande ontwerp van decreet werd onderworpen aan:

- het advies van de Inspectie van Financiën op 7 mei 2021;
- het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (hierna genoemd SERV) op 7 juni 2021;
- het advies van de Vlaamse Toezichtscommissie (hierna genoemd VTC) met nr. 2021/41 op 15 juni 2021;
- het advies van de Raad van State met nr. 69.771/1/V op 18 augustus 2021.

1. Het advies van de SERV

De SERV heeft op 7 juni 2021 een positief advies (zonder bemerkingen) verleend. Dit behoeft geen verdere toelichting.

2. Het advies van de VTC

De VTC heeft op 15 juni 2021 over het ontwerp van decreet advies verleend.

Hieronder wordt verder ingegaan op de bemerkingen van de VTC :

- a) Het komt de opstellers van het samenwerkingsakkoord toe om erover te waken dat elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtsgrond vindt in artikel 6 AVG (dit kan aangegeven worden in de nota aan de Vlaamse regering en de memorie van toelichting).

Het spreekt voor zich dat de uitwisseling van de persoonsgegevens enkel zal kunnen plaatsvinden in het kader van de doelstelling van het samenwerkingsakkoord, d.w.z. een correcte toepassing van en een betere inspectie en controle op de naleving van de wetgeving.

Daarom werd op vraag van de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) in de aanhef van het samenwerkingsakkoord ook expliciet verwezen naar de toepasselijke bepalingen inzake de uitwisseling van persoonsgegevens. Daarnaast wordt in de nota aan de Vlaamse regering en in de memorie van toelichting ook uitdrukkelijk verwezen naar artikel 9 van het decreet van 30 april 2004 houdende sociaalrechtelijk toezicht, dat voorziet in de uitwisseling van gegevens. De vraag van de VTC werd dus van in den beginne ondervangen.

- b) De VTC onderlijnt in het bijzonder het belang van artikel 6.3 van de AVG dat – samen gelezen met artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet - voorschrijft dat regelgeving die verwerkingen in de zin van artikel 6.1, punt c)1 of punt e)2 AVG omkadert, in principe minstens de volgende essentiële elementen van die verwerkingen zou moeten vermelden met het oog op de voorzienbaarheid van de norm:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

De bemerking van de VTC heeft betrekking op regelgeving. Dit betekent evenwel niet dat de Vlaamse Sociale Inspectie ongevoelig is voor de bekommernis van de VTC inzake voorzienbaarheid. Het doel van de verwerking, de entiteiten en de verwerkingsverantwoordelijken zijn momenteel reeds opgenomen in het samenwerkingsakkoord. Om aan de bekommernis van de VTC tegemoet te komen, zullen de overige gegevens worden opgenomen in een af te sluiten protocol (cfr. vermeld onder d)).

- c) De verwerkingen betreffen gezien de context van controle ook categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikel 10 AVG en die behoeven strengere of bijkomende beveiligingsmaatregelen, d.w.z. :

- de categorieën van personen aanwijzen die toegang hebben tot de persoonsgegevens, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
- de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
- ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.

De categorieën van personen die binnen de Vlaamse Sociale Inspectie toegang hebben tot de persoonsgegevens zijn de bevoegde sociaalrechtelijk inspecteurs en de ondersteunende administratieve medewerkers.

Voor de sociaalrechtelijk inspecteurs wordt in artikel 8, § 1 van het decreet van 30 april 2004 houdende sociaalrechtelijk toezicht en in artikel 58 van het Sociaal Strafwetboek van 6 juni 2010 in een decretale of wettelijke vertrouwelijkheidsbepaling voorzien. Daarnaast wordt in een specifieke deontologische code, die van toepassing is op alle personeelsleden van de Vlaamse Sociale Inspectie, voorzien in een professionele discretieplicht en een naleving van de privacyregels en de veiligheidsvoorschriften.

Om aan de bekommernissen van de VTC tegemoet te komen zal de Vlaamse Sociale Inspectie daarnaast een gegevensbeschermingseffectbeoordeling uitvoeren.

- d) De VTC wijst erop dat er rekening zal moeten gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden.

Om aan de bemerkingen van de VTC tegemoet te komen zal de Vlaamse Sociale Inspectie vooraf een protocol afsluiten met de andere gewestelijke sociale inspectiediensten. In dit protocol zal ook een inventaris worden opgenomen van de uit te wisselen persoonsgegevens, die noodzakelijk zijn voor een efficiënte handhaving. Het spreekt voor zich dat hierbij – indien nodig – ook de verplichtingen in hoofde van de Kruispuntbank voor de Sociale Zekerheid en van het Rijksregister worden nageleefd.

Ter informatie kan ook meegegeven worden dat de uitwisseling van gegevens met de federale sociale inspectiediensten en/of sociale zekerheidsinstellingen geschiedt binnen de grenzen en de voorwaarden die zijn voorzien in de machtigingen van het betrokken sectoraal comité.

- e) De VTC vraagt om de notie 'vertrouwelijk karakter' uit te leggen.

Om aan de bekommernissen van de VTC tegemoet te komen, zal dit in de af te sluiten protocollen worden opgenomen.

- f) De VTC vraagt bijzondere aandacht te schenken aan de transparantievereisten.

Om aan de bekommernissen van de VTC tegemoet te komen zal de Vlaamse Sociale Inspectie in het kader van de af te sluiten protocollen nagaan op welke manier het voldoen aan de transparantievereisten het best kan geschieden.

3. Het advies van de Raad van State

De Raad van State heeft op 18 augustus 2021 over het ontwerp van decreet advies verleend.

Hieronder wordt verder ingegaan op de bemerkingen van de Raad van State :

- a) Vormvereisten : de Raad van State merkt op dat het ontwerp enkel werd voorgelegd aan de VTC en dat derhalve het advies van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) moet ingewonnen worden.

Er kan hier worden volstaan met de bemerking dat de Gegevensbeschermingsautoriteit (Advies nr. 49/2019) reeds op 27 februari 2019 advies heeft verleend over het samenwerkingsakkoord. De uiteindelijke tekst van het samenwerkingsakkoord werd aangepast aan de bemerkingen van de Gegevensbeschermingsautoriteit.

Tot slot moet nog worden opgemerkt dat de VTC sinds 25 mei 2018 conform de AVG toezichthoudende autoriteit is voor de Vlaamse instanties.

Een bijkomend advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit is in de gegeven omstandigheden derhalve overbodig.

b) Artikel 1 van het ontwerpdecreet : de Raad van State merkt op dat het ontwerp enkel betrekking heeft op een gewestaangelegenheid.

De tekst van artikel 1 werd aan de bemerking aangepast.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikelsgewijze bespreking van het decreet

Artikel 1

Dit artikel geeft weer dat het hier een gewestbevoegdheid betreft.

Artikel 2

Dit artikel regelt de instemming met het samenwerkingsakkoord.

Artikelsgewijze bespreking van het samenwerkingsakkoord

Artikel 1

Het samenwerkingsakkoord regelt de samenwerking tussen de inspectiediensten van de gewesten, en van de Duitstalige Gemeenschap.

Het gaat in concreto om de volgende inspectiediensten :

- de Economische en Sociale Inspectie van het Waalse Gewest;
- de Vlaamse Sociale Inspectie;
- de Gewestelijke Werkgelegenheidsinspectie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- de Inspectiedienst van het Departement Werkgelegenheid van de Duitstalige Gemeenschap.

Artikel 2

De doelstelling van het samenwerkingsakkoord is een versterking van de samenwerking tussen de gewestelijke inspectiediensten in de aangelegenheden bedoeld in artikel 6, § 1, IX van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, d.w.z. het tewerkstellingsbeleid.

Het samenwerkingsakkoord beoogt hiermee een correcte toepassing van de wetgeving, en een betere inspectie en controle op de naleving ervan.

De gewestelijke inspectiediensten kunnen daartoe :

- informatie uitwisselen;
- wederzijdse ondersteuning verlenen bij de voorbereiding en de uitvoering van controles;
- vormingen en opleidingen organiseren.

Voor de organisatie van de vormingen en opleidingen kan een uitvoerend samenwerkingsakkoord worden afgesloten.

In het kader van de uitwisseling van informatie zijn de gewestelijke inspectiediensten verwerkingsverantwoordelijke van de persoonsgegevens, zoals bedoeld in de GDPR-reglementering.

Artikelen 3 tot en met 6

In de artikelen 3 tot en met 6 wordt een juridische verankering voorzien voor de uitwisseling van informatie tussen de gewestelijke inspectiediensten, en voor het gebruik ervan.

De informatie heeft een vertrouwelijk karakter of is voor beperkte verspreiding vatbaar, en valt onder de geheimhoudingsplicht.

Deze diensten kunnen de verkregen informatie in dezelfde omstandigheden gebruiken als de informatie die zij op het eigen territoriaal bevoegdheidsgebied hebben verzameld. De informatie kan als bewijsmateriaal gebruikt worden in juridische en administratieve procedures.

Indien men de verkregen informatie voor andere doeleinden wil gebruiken kan dit slechts na schriftelijke toestemming van en binnen de grenzen die de dienst die de informatie heeft verstrekt, heeft gesteld. Dit gebruik wordt telkens ter kennis gebracht van de andere dienst(en).

Bij het mededelen van persoonsgegevens alsook het achteraf bewaren, verwerken en verspreiden dient de regelgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens nageleefd.

Artikelen 7 tot en met 9

Wederzijdse ondersteuning wordt voorzien op vlak van de voorbereiding of uitvoering van inspectie-en controleopdrachten. In dat verband en op verzoek of met toestemming kan een gewestelijke inspectiedienst personeelsleden uitzenden om alle nuttige informatie te verzamelen op het grondgebied van een andere gewestelijke inspectiedienst.

Evenzeer kunnen personeelsleden van een gewestelijke inspectiedienst op verzoek van of met toestemming van een andere Gewestelijke inspectiedienst bij de uitvoering van inspectie-en controleopdrachten als waarnemer aanwezig zijn op het territoriale bevoegdheidsgebied. Deze personeelsleden maken zich kenbaar door middel van hun legitimatiekaart.

De informatie die op grond van het voorgaande werd verzameld kan in dezelfde omstandigheden worden gebruikt als de informatie die op het eigen territoriaal bevoegdheidsgebied werd verzameld.

Artikel 10

Dit artikel vergt geen bijzondere commentaar.

Artikelen 11 tot en met 13

Er kunnen vormingen en opleidingen worden voorzien inzake de bevoegdheden, de wijze van optreden, de wijzigingen in de reglementering, bijzondere inbreukfenomenen en (nieuwe) criminele feiten,...

De gewestelijke inspectiediensten kunnen binnen hun territorium inlevingsstages organiseren voor personeelsleden van de andere betrokken gewestelijke inspectiediensten. Ze kunnen hulp en bijstand verlenen bij de voorbereiding of de uitvoering van gezamenlijke opleidingen. De gewestelijke inspectiediensten kunnen het initiatief nemen om opleidingen te organiseren voor een andere inspectiedienst, of aan een andere inspectiedienst een verzoek richten om een opleiding te organiseren.

Tevens wordt bepaald dat de diensten elk initiatief ter kennis brengen en dat het bevorderen en de verspreiding van kennis wordt gegarandeerd, en met elkaar wordt gedeeld.

Artikel 14

Dit artikel vergt geen bijzondere commentaar.

Artikel 15

Dit artikel vergt geen bijzondere commentaar.

Artikel 16

Dit artikel voorziet in een begeleidingscomité dat zal instaan voor een correcte uitvoering van het samenwerkingsakkoord en om praktische vragen en problemen op te lossen.

Artikel 17

Dit artikel vergt geen bijzondere commentaar.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw,

Hilde CREVITS